

ACTA MVSEI APVLENSIS

APULUM LVII

series *ARCHAEOLOGICA ET ANTHROPOLOGICA*

Fondator

ION BERCIU

Editor

GABRIEL TIBERIU RUSTOIU

Colegiul editorial

RADU ARDEVAN - Universitatea „Babeş-Bolyai”, Cluj-Napoca

NIKOLAUS BOROFFKA - Deutsches Archäologisches Institut, Berlin

CHRISTOPHER F. E. PARE - Universitatea „Johannes Gutenberg”, Mainz

ZENO KARL PINTER - Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu

MARIUS PORUMB - Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca

VOLKER WOLLMANN - Obrigheim

Colegiul de redacție

HORIA CIUGUDEAN – redactor șef

RADU OTA - secretar de redacție

CRISTINEL FÂNTÂNEANU - secretar de redacție

ADINA BOGDAN - membru

GEORGE BOUNEGRU – membru

GABRIEL BĂLAN – membru

CRISTIAN TITUS FLORESCU – membru

RADU CIOBANU - membru

Adresa de corespondență:

MUZEUL NAȚIONAL AL UNIRII

510010 ALBA IULIA

Str. Mihai Viteazul, 12-14

Tel. 0258/813300

Correspondence address:

NATIONAL MUSEUM OF UNION

RO – 510010 ALBA IULIA

Mihai Viteazul St., 12-14

Tel. (+40) (258) 813300

revista.apulum@yahoo.com

www.mnuai.ro; www.muzeuluniriiialba.ro; www.anuarulapulum.ro

© 2020 MUZEUL NAȚIONAL AL UNIRII, ALBA IULIA

ISSN – 1013-428X

ISSN – 2247 – 8701

ISSN-L – 2247 – 8701

ACTA MVSEI APVLENSIS

APVLVM

LVII

series *ARCHAEOLOGICA ET ANTHROPOLOGICA*

ALBA IULIA

MMXX

Tehnoredactare: RADU OTA

Traducerea și verificarea textelor în limba engleză: ADINA BOGDAN

Textele nepublicate nu se restituie.

SUMAR

CONTENTS – SOMMAIRE – INHALT

STUDII ȘI ARTICOLE – STUDIES AND ARTICLES

SABIN ADRIAN LUCA, GABRIEL TIBERIU RUSTOIU, FLORENTIN PERIANU, SERGIU CHIDEȘA, TIBERIU BOGDAN SAVA, DORU PĂCEȘILĂ, OANA GAZA, IULIANA STANCIU, GABRIELA SAVA, BIANCA ȘTEFAN, Săpătura sistematică din anul 2019 în situl arheologic de la Tărtăria - <i>Gura Luncii</i> (jud. Alba, România). Datarea radiocarbon a stratigrafiei zonei de nord-vest <i>The systematic excavation of 2019 in the archaeological site from Tărtăria – Gura Luncii (Alba county, Romania). Radiocarbon dating of the north-west stratigraphy.....</i>	1
DAN GEORGE ANGHEL, ILIE LASCU, CLAUDIU TĂNĂSELIA, Tehnici de manufacturare a ceramicii culturii Wietenberg din situl de la Băcăinți – <i>Obreje</i> (jud. Alba) <i>Manufacture techniques of Wietenberg pottery from Băcăinți - Obreje (Alba County).....</i>	45
GABRIEL BALTEȘ, Simboluri cu conotație magico-religioasă, incizate pe vase ceramice descoperite în necropola scitică de la Sâncrai (jud. Alba) <i>Magical-religious symbols incised on ceramic vessels discovered in the Scythian necropolis from Sâncrai (Alba County).....</i>	79
AUREL RUSTOIU, MARIANA EGRI, MATTHEW M. McCARTY, GABRIEL TIBERIU RUSTOIU, ANDREEA DRĂGAN, ERIN POWERS, ANDREI GEORGESCU, ADRIAN CĂTĂLIN CĂSĂLEAN, ALEX TURNER, ALEXANDRU POPA, The role of Iron Age settlements at Oarda – Bulza in the agricultural exploitation of the Middle Mureș Valley <i>Roľul așezărilor din epoca fierului de la Oarda – Bulza în exploatarea agricolă a Văii mijlocii a Mureșului.....</i>	93
HORIA CIUGUDEAN, PETER THOMAS, Mining archaeology in Transylvania: the Bucium – Zlatna project <i>Arheologie minieră în Transilvania: proiectul Bucium – Zlatna...</i>	113

RADU OTA, VIORICA RUSU-BOLINDEȚ, DAN GEORGE ANGHEL, Reconstituire istorico-arheologică: săpăturile preventive efectuate în anul 1962 la Palatul Guvernatorului consular al Daciei romane de la Apulum <i>Historical and archaeological reconstruction: rescue excavations carried out in the Roman Dacia consular Governor's Palace at Apulum, in 1962.....</i>	149
MONICA GUI, ANCA TIMOFAN, DAN DANA, DAN GEORGE ANGHEL, CĂLIN ȘUTEU, An inscribed breastplate from Apulum depicting Victoria <i>O garnitură de armură cu inscripție descoperită la Apulum reprezentând-o pe Victoria.....</i>	217
OVIDIU-MAXIM OARGĂ, ADRIAN COSMIN BOLOG, O nouă serie de emisiuni monetare descoperite în urma cercetărilor arheologice preventive în necropola romană de pe „Dealul Furcilor - Podei” (2008-2016) <i>A new series of monetary emissions discovered following rescue archaeological researches in the Roman necropolis from "Dealul Furcilor – Podei" (2008-2016).....</i>	255
RADU OTA, OVIDIU-MAXIM OARGĂ, Două altare votive închinat lui Iupiter descoperite la Apulum <i>Two votive altars dedicated to Jupiter discovered at Apulum.....</i>	295
RADU OTA, O locuință din epoca post-romană descoperită la Apulum <i>A post-roman dwelling found at Apulum.....</i>	307

RESTAURARE – CONSERVARE – INVESTIGAȚII

RESTORATION – CONSERVATION – INVESTIGATIONS

SORIN ȘERBAN, Metode de prelevare și prelucrare a unor vase ceramice scitice descoperite în necropola de la Sâncraii (jud. Alba) <i>Methods of sampling and processing some scythian ceramic vessels found in the necropolis of Sâncraii (Alba County).....</i>	317
--	-----

VARIA

MARIUS-MIHAI CIUTĂ, Despre colecții și colecționari. Un caz atipic (I). <i>About collections and collectors. An atypical case (I).....</i>	329
---	-----

RECENZII ȘI NOTE DE LECTURĂ

REVIEWS AND READER'S NOTES

RADU OTA, Constantin C. Petolescu, <i>Formarea poporului român și a limbii române</i> , Ed. Enciclopedică, București, 2019, 149 pag, 2 hărți.....	363
GEORGE BOUNEGRU, Sorin Nemeti, <i>MITOGRAFII. Inventar parțial al ezoterismelor românești</i> , Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2019, 156 pag.....	367
RADU OTA, Adrian Andrei Rusu, <i>Dicționar de castelologie</i> , Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2020, 320 pag, 253 imagini și figuri alb-negru și color.....	369

COMEMORĂRI

COMMEMORATIONS

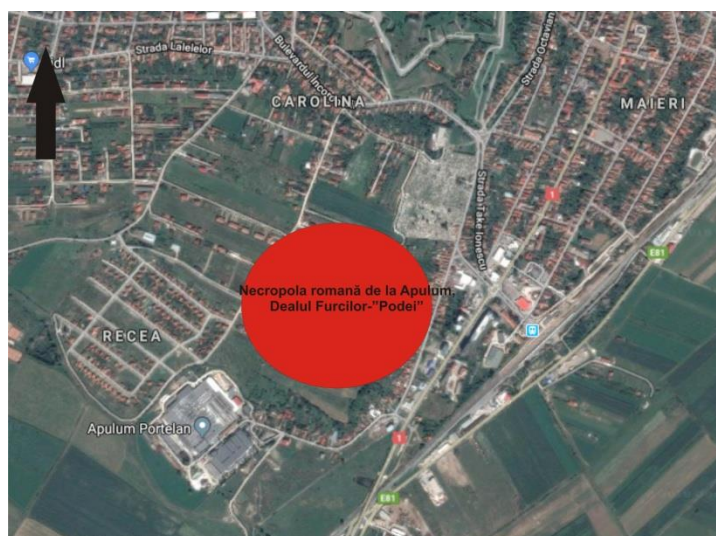
AUREL RUSTOIU, Un destin de arheolog. Alexandru Szentmiklosi (1971-2019).....	371
Lista autorilor.....	387

**O NOUĂ SERIE DE EMISIUNI MONETARE DESCOPERITE ÎN
URMA CERCETĂȚILOR ARHEOLOGICE PREVENTIVE ÎN
NECROPOLA ROMANĂ DE PE „DEALUL FURCILOR - PODEI”
(2008¹-2016)**

Ovidiu-Maxim OARGĂ
Adrian Cosmin BOLOG
Muzeul Național al Unirii Alba Iulia

Cuvinte cheie: monedă, necropolă, cercetare arheologică, mormânt, Dealul Furcilor.
Keywords: coin, necropolis, archaeological research, tomb, Dealul Furcilor.

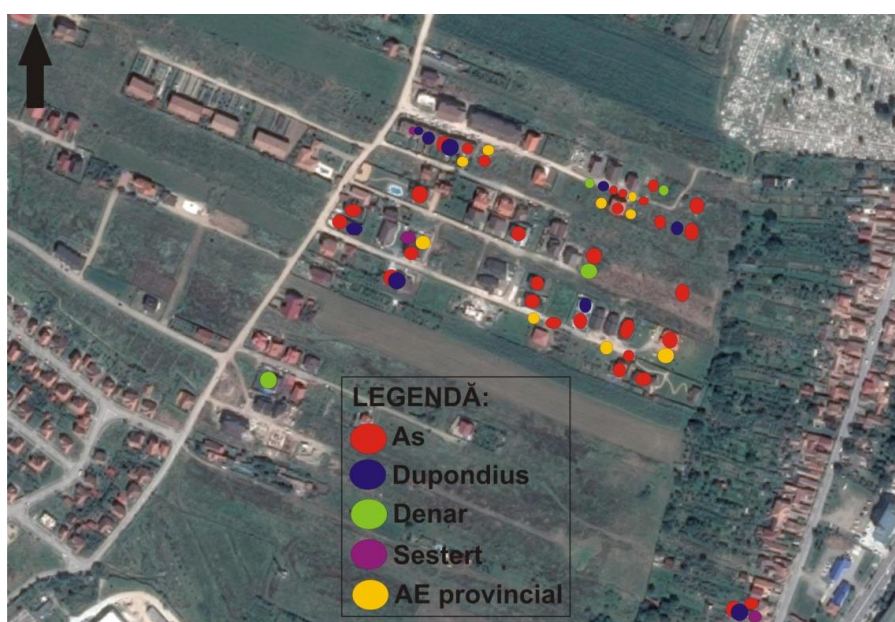
În ultimii 12 ani, în zona sitului din punctul „Podei” (necropola romană de la Apulum, Dealul Furcilor - „Podei”) se construiește un cartier rezidențial care cuprinde de asemenea amenajarea de drumuri, rețele electrice, apă și gaze naturale.

Planșa 1 - poziționare sit.

¹ Marea majoritate a monedelor descoperite în campania de cercetări arheologice de salvare din anul 2008 au fost publicate în articolul din revista *Apulum* L/1, 2013, p. 207-239. Cele pe care le prezentăm în acest studiu au fost recuperate ulterior de la laboratorul de restaurare-conservare.

Astfel, cercetările arheologice pentru descărcare de sarcină istorică a unor terenuri situate în Alba Iulia - Dealul Furcilor, punctul „Podei”, efectuate între anii 2008-2016, au dus la dezgroparea de morminte romane, fie ele de înhumare, cu defuncții depuși în gropi simple sau în ciste (sarcofage de cărămidă și de piatră), sau de incinerare primară în groapă sau incinerare secundară, cu resturile depuse în groapă simplă. Prin inventarul recuperat din acestea colecția muzeului albaiulian s-a îmbogățit cu multe și importante piese din ceramică (vase ceramice întregi și întregibile, opaițe), os, fier, sticlă, argint și bronz (ace de păr și de cusut, podoabe și accesorii vestimentare etc.)

Planșa 2 – poziționarea pe tipuri de monede descoperite.

Pe lângă numeroasele piese care compuneau inventarul acestor morminte au fost surprinse și o serie de piese numismatice, mai precis un număr 77 monede inedite pe care le vom prezenta în acest studiu, în ordinea cronologică a emitenților:

CATALOGUL MONEDELOR

AVGVSTVS: Volusulus Valerius Mesalla

1. Nominal: as;

Axa: 3; D: 27 mm; G: 9,48 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 6 a.Chr.;

Avers: [caesar] AVGVST PON[t max tribvnic pot]

Capul lui Augustus spre dreapta;

Revers: VOLVVS [val]ER [mesal iii vir a a f f], în centru S C;

Catalog: RIC I, nr. 197, p. 80;

Nr. Inv. 8908;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu, nr. 6, M17.

Dinastia Iulio-Claudiană

2. Nominal: as;

Axa: ?; D: 27,6 mm; G: 5,05 gr.;

Monetărie: -

Datare: sec. I p.Chr.;

Avers: **legendă ilizibilă;**

Cap spre stânga;

Revers: **ilizibil;**

Nr. Inv. 8909;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Victor Hugo - apă, M5.

3. Nominal: as;
 Axa: ?; D: 27,4 mm; G: 8,03 gr.;
 Monetărie: -
 Datare: sec. I p.Chr.;
 Avers: **legendă ilizibilă**;
 Cap spre dreapta;
 Revers: **ilizibil**;
 Nr. Inv. 8910;
 Loc de proveniență: Dealul Furcilor, Sp.1, M67².

VESPASIAN

4. Nominal: as;
 Axa: 6; D: 26,1 mm; G: 7,80 gr.;
 Monetărie: Roma;
 Datare: 71 p.Chr.;
 Avers: **[imp c]AES VE[spasian avg cos iii]**
 Capul lui Vespasian, laureat, spre dreapta;
 Revers: **[providen]**, în exergă **[s c]**, în laterale;
 Altar;
 Catalog: RIC II, nr. 494, p. 74;
 Nr. Inv. 8911;
 Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu, S.1, M26.

² Bolog 2017, p. 18, 27.

DOMIȚIAN

5. Nominal: as;

Axa: 7; D: 26,9 mm; G: 8,79 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 82 p.Chr.;

Avers: **IMP CAES DIVI VESP F DOMITIAN [avg] P M**

Capul lui Vespasian, laureat, spre dreapta;

Revers: **TR P COS [viii]- DES VIII P P S C**

Minerva înaintază spre dreapta, cu mâna stângă aruncă fulgerul, iar în mâna dreaptă ține un scut rotund;

Catalog: RIC II, nr. 242, p. 184;

Nr. Inv. 8913;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Barbu Catargiu, M8.

6. Nominal: as;

Axa: 5; D: 27,5 mm; G: 11,24 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 85-88/89 p.Chr.;

Avers: **[imp caes domit av]G GERM COS[xi/xii/xiii cens pot/per p p]**

Bustul lui Domițian, laureat, spre dreapta;

Revers: **FORTV[nae avgvsti s c]**

Fortuna stă spre stânga, ține cârma în mâna dreaptă și cornul abundenței în mâna stângă;

Catalog: RIC II, nr. 299a/b, p. 192 sau nr. 333, p. 197 sau nr. 371, p. 200;

Nr. Inv. 8914;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Viilor, nr. 64.

7. Nominal: as;

Axa: 6; D: 27 mm; G: 7,95 gr.;

Monetărie: -

Datare: 86 p.Chr.;

Avers: **[imp caesar domit avg ger cos xii cens per pp]**;

Capul lui Domițian, laureat, spre dreapta;

Revers: **[virtvti avgvsti] S [c]**;

Virtus stă spre dreapta, ține sulița în mâna dreaptă și *parazonium* în mâna stângă;

Catalog: RIC II, nr. 340, p. 196;

Nr. Inv. 8915;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Barbu Catargiu, nr. 10.

8. Nominal: as;

Axa: ?; D: 25,1 mm; G: 5,10 gr.;

Monetărie: -

Datare: 81-96 p.Chr.;

Avers: **legendă ilizibilă**;

Capul lui Domițian, laureat, spre dreapta;

Revers: **ilizibil**;

Catalog: -

Nr. Inv. 8912;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu - canalizare, M26.

9. Nominal: as;

Axa: 12?; D: 25,9 mm; G: 8,95 gr.;

Monetărie: -

Datare: 81-96 p.Chr.;

Avers:AVG GERM CO[s];

Capul lui Domițian, laureat, spre dreapta;

Revers: **ilizibil**;

Catalog: -

Nr. Inv. 8916;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Barbu Catargiu, M55.

10. Nominal: dupondius; moneda prezintă 3 perforații;

Axa: ?; D: 27,1 mm; G: 8,08 gr.;

Monetărie: -

Datare: 81-96 p.Chr.;

Avers: **legendă ilizibilă**;

Capul lui Domițian, laureat, spre dreapta;

Revers: **ilizibil**;

Catalog: -

Nr. Inv. 8917;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Victor Hugo, nr. 31, M6.

NERVA

11. Nominal: as; moneda prezintă 3 perforații;

Axa: ?; D: 27 mm; G: 9,07gr.;

Monetărie: -

Datare: 96-98 p.Chr.;

Avers: **legendă ilizibilă**;

Bustul lui Nerva, laureat, spre dreapta;

Revers: **ilizibil**;

Catalog: -

Nr. Inv. 8918;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Barbu Catargiu, nr. 17A, M6.

TRAIAN

12. Nominal: denar;

Axa: 6; D: 17,8 mm; G: 2,34 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 103-111 p.Chr.;

Avers: **IMP CAES NERVA TRAIAN AVG GERM**

Capul lui Traian, laureat, spre dreapta;

Revers: **S P Q R OPTIMO PRINCIPI**

Virtus stă spre dreapta, ține sulița în mâna dreaptă și *parazonium* în mâna stângă;

Catalog: RIC II, nr. 202, p. 257, pentru revers;

Nr. Inv. 8919;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Izvorului, M3.

13. Nominal: as;

Axa: 6; D: 27,4 mm; G: 11,30 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 103-111 p.Chr.;

Avers: **[imp caes nerva] TRAIANO avg ger dac pm trp cos v pp]**

Capul lui Traian, laureat, drapat, spre dreapta;

Revers: **[s p q r optimo principi] S C**, dedesubt;

Dacia așezată pe scut și pe un morman de arme, spre stânga, în fața ei, trofeul;

Catalog: RIC II, nr. 562, p. 283;

Nr. Inv. 8920;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Barbu Catargiu, M1.

14. Nominal: as;

Axa: ?; D: 27,1 mm; G: 8,67 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 103-117 p.Chr.;

Avers: **legendă ilizibilă;**

Capul lui Traian, laureat, drapat, spre dreapta;

Revers: **ilizibil;**

Catalog:

Nr. Inv. 8921;

Bibliografie: inedită;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Victor Hugo, nr. 19, M17.

15. Nominal: as;

Axa: ?; D: 26,7 mm; G: 7,29 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 103-117 p.Chr.;

Avers: **legendă ilizibilă;**

Capul lui Traian, laureat, drapat, spre dreapta;

Revers: **ilizibil;**

Catalog:

Nr. Inv. 8923;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, Sp.1, C8³.

16. Nominal: dupondius; moneda prezintă 3 perforații;

Axa: ?; D: 26,9 mm; G: 8,41 gr.;

Monetărie: -

Datare: 103-117 p.Chr.;

Avers: **legendă ilizibilă;**

Capul lui Traian, laureat, drapat, spre dreapta;

Revers: **ilizibil;**

³ Bolog 2017, p. 18, 121.

Catalog:

Nr. Inv. 8924;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, Sp.1, M127⁴.

17. Nominal: as; arsă;

Axa: ?; D: 23,9 mm; G: 5,34 gr.;

Monetărie: -

Datare: 103-117 p.Chr.;

Avers: **legendă ilizibilă;**

Capul lui Traian, laureat, drapat, spre dreapta;

Revers: **ilizibil;**

Catalog:

Nr. Inv. 8925;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, Sp.6, M211⁵.

HADRIAN

18. Nominal: as;

Axa: 6; D: 26,9 mm; G: 8,30 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 125-128 p.Chr.;

Avers: **[had]RIANVS AVGV[stvs]**

Bustul lui Hadrian, laureat, spre dreapta;

Revers: **COS II[II] S C**

Salus stă spre dreapta și hrănește șarpele, pe care-l ține în brațe, dintr-o pateră pe care o ține în mâna stângă;

Catalog: RIC II, nr. 669, p. 427;

Nr. Inv. 8926;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu, nr. 16, M7.

⁴ Bolog 2017, p. 18, 33.

⁵ *Ibidem*, p. 19, 45.

19. Nominal: as;

Axa: 6; D: 26,2 mm; G: 10,19 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 125-128 p.Chr.;

Avers: **HADRIANVS AV[gvstvs]**

Bustul lui Hadrian, laureat, spre dreapta;

Revers: **COS II S C**

Salus stă spre dreapta și hrănește șarpele, pe care-l ține în brațe, dintr-o pateră pe care o ține în mâna stângă;

Catalog: RIC II, nr. 669, p. 427;

Nr. Inv. 8927;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Victor Hugo, nr. 19, M3.

20. Nominal: as;

Axa: 6; D: 27,8 mm; G: 9,26 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 125-128 p.Chr.;

Avers: **[hadria]NVS AVGV[S]T[vs]**

Bustul lui Hadrian, laureat, spre dreapta;

Revers: **C[os] II S C**

Salus stă spre dreapta și hrănește șarpele, pe care-l ține în brațe, dintr-o pateră pe care o ține în mâna stângă;

Catalog: RIC II, nr. 669, p. 427;

Nr. Inv. 8936;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu, S1, M11.

21. Nominal: as; moneda prezintă 3 perforații;

Axa: 6; D: 27,4 mm; G: 7,99 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 125-128 p.Chr.;

Avers: **[hadrianvs] AVG[vstvs]**

Bustul lui Hadrian, laureat, spre dreapta;

Revers: **[cos] [iii] S [c]**

Salus stă spre dreapta și hrănește șarpele, pe care-l ține în brațe, dintr-o pateră pe care o ține în mâna stângă;

Catalog: RIC II, nr. 669, p. 427;

Nr. Inv. 8931;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu, nr. 16, M5.

22. Nominal: as;

Axa: 6; D: 25,8 mm; G: 8,27 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 132-134 p.Chr.;

Avers: **HADRIANVS AVGV[S]TVS**

Bustul lui Hadrian, laureat, drapat și cu cuirasă, spre dreapta;

Revers: **CLEMENTIA AVGV[S]TOS III P P, S C**

Clementia, drapată, stă spre stânga, ține *patera* în mâna dreaptă extinsă, și sceptru vertical în mâna stângă;

Catalog: RIC II, nr. 714 b, p. 432;

Nr. Inv. 8928;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu, nr. 16, M12.

23. Nominal: as;

Axa: 9; D: 26,8 mm; G: 9,97 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 132-134 p.Chr.;

Avers: **HADRIANVS AVGV[S]TVS**

Bustul lui Hadrian, cu capul descoperit, drapat, spre dreapta;

Revers: **COS III [p p], S C, dedesubt;**

Hadrian, pe un cal care aleargă spre dreapta, ține sulita în repaus, în mâna dreaptă;

Catalog: RIC II, nr. 717c, p. 433;

Nr. Inv. 8929;

Bibliografie: inedită;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu, nr. 6, M10.

24. Nominal: as;

Axa: 6; D: 26,2 mm; G: 11,65 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 134-138 p.Chr.;

Avers: **HADRIANVS [avg cos iii p p]**

Bustul lui Hadrian, cu capul descoperit, drapat, spre dreapta;

Revers: **[adven]TVS [avg s c]**

Roma stă spre dreapta, ține sulita în mâna stângă și strânge cu mâna dreaptă pe cea a lui Hadrian, care stă spre stânga, în toga, ținând un sul;

Catalog: RIC II, nr. 793 c, p. 441;

Nr. Inv. 8930;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu - canalizare, M3.

25. Nominal: as;

Axa: 6; D: 27,2 mm; G: 8,27 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 134-138 p.Chr.;

Avers: **HADRIANVS AVGVSTVS P P**

Bustul lui Hadrian, laureat, spre dreapta;

Revers: **[cos]III S-C**

Salus stă spre dreapta și hrănește șarpele din mâinile sale;

Catalog: RIC II, nr. 975 b, p. 469;

Nr. Inv. 8932;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu, nr. 16, M11.

26. Nominal: as;

Axa: 6; D: 26,1 mm; G: 7,30 gr.;

Monetărie: -

Datare: 117-138 p.Chr.;

Avers: **[hadrianvs av]GVSTVS**

Bustul lui Hadrian, laureat, spre dreapta;

Revers: **ilizibil;**

Nr. Inv. 8935;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu, nr. 11, M17.

27. Nominal: as;

Axa: 6; D: 26,4 mm; G: 6,80 gr.;

Monetărie: -

Datare: 117-138 p.Chr.;

Avers: **[hadrianvs] AVGV[stvs]**

Bustul lui Hadrian, laureat, spre dreapta;

Revers: **ilizibil; S C**

Nr. Inv. 8937;

Loc de proveniență: Dealul Furcior, str. Nicolae Crețulescu, nr. 11, M9.

28. Nominal: as;

Axa: 6; D: 25,8 mm; G: 8,83 gr.;

Monetărie: -

Datare: 117-138 p.Chr.;

Avers: **[hadrianvs avgvstvs]**

Bustul lui Hadrian, laureat, spre dreapta;

Revers: **ilizibil**; S-C

Nr. Inv. 8934;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, Sp.1, M124⁶.

29. Nominal: as;

Axa: ?; D: 24,9 mm; G: 8,40 gr.;

Monetărie: -

Datare: 117-138 p.Chr.;

Avers: [**hadrianvs avgvstvs**]

Bustul lui Hadrian, laureat, spre dreapta;

Revers: **ilizibil**

Nr. Inv. 8933;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, Sp.1, M92⁷.

30. Nominal: as; turnată?

Axa: 6; D: 26 mm; G: 7,87 gr.;

Monetărie: -

Datare: 117-138 p.Chr.;

Avers: [**hadrianvs avgvstvs**]

Bustul lui Hadrian, laureat, spre dreapta;

Revers: **ilizibil**

Nr. Inv. 8940;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu, nr. 9, M12.

⁶ Bolog 2017, p. 18, 33.

⁷ *Ibidem*, p. 18, 29.

31. Nominal: AE provincial; turnată?

Axa: 12; D: 30,2 mm; G: 8,40 gr.;

Monetărie: Judaea, Ierusalim;

Datare: 117-138 p.Chr.;

Avers: **legendă ilizibilă;**

Bustul lui Hadrian, drapat și cu cuirasă, spre dreapta;

Revers: **legendă ilizibilă;**

Bustul Sabinei, drapat, spre dreapta;

Catalog: cf. Rosenberger 7⁸;

Nr. Inv. 8939;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu, nr. 11, M13.

32. Nominal: as;

Axa: 12; D: 25,4 mm; G: 9,60 gr.;

Monetărie: -

Datare: 117-138 p.Chr.;

Avers: **legendă uzată;**

Capul lui Hadrian, laureat, spre dreapta;

Revers: **legendă uzată;**

Zeitate, care stă frontal, cu capul spre stânga, ținând în mâna dreaptă spicele de grâu (?)

Nr. Inv. 8938;

Bibliografie: inedită;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu - canalizare, M8.

⁸ <https://www.coinarchives.com/a/results.php?results=100&search=rosenberg>

ANTONINVS PIVS

33. Nominal: as;

Axa: 12; D: 26,9 mm; G: 10,82 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 139 p.Chr.;

Avers: **ANTONINVS AVG PIVS P P TR P [cos ii]**

Capul lui Antoninus Pius, laureat, spre dreapta;

Revers: **FELICITAS AVGVSTI S C**

Felicitas stă frontal, cu capul spre dreapta, ținând în mâna dreaptă caduceul și în mâna stângă o ramură;

Catalog: RIC III, nr. 556, p. 102;

Nr. Inv. 8941;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu, nr. 6, lot III, C1.

34. Nominal: as;

Axa: 11; D: 24,4 mm; G: 9,25 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 139 p.Chr.;

Avers: **ANTONINVS AVG PIVS P P**

Capul lui Antoninus Pius, laureat, spre dreapta;

Revers: **[f]ORTVNA AVGVSTI S C**

Fortuna stă spre stânga, ținând în mâna dreaptă cârma și în mâna stângă cornul abundenței;

Catalog: RIC III, nr. 558, p. 102;

Nr. Inv. 8947;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Victor Hugo, nr. 19, M28.

35. Nominal: as;

Axa: 6; D: 26,1 mm; G: 10,09 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 140-144 p.Chr.;

Avers: **[antoninvs avg p p tr p cos iii]**

Capul lui Antoninus Pius, laureat, spre dreapta;

Revers: **[salvs avg s-c]**

Salus stă spre stânga și hrănește șarpele încolăcit în jurul altarului;

Catalog: RIC III, nr. 688 b, p. 116;

Nr. Inv. 8954;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu, nr. 4, S.1, M8.

36. Nominal: as;

Axa: 12; D: 25,1 mm; G: 9,46 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 140-144 p.Chr.;

Avers: **[antoninvs avg pius p p tr p cos iii]**

Capul lui Antoninus Pius, laureat, spre dreapta;

Revers: **[securi]TAS [pvblica] S-C**

Securitas stă spre stânga, ține sulița în mâna dreaptă și își sprijină cotul stâng pe o coloană;

Catalog: RIC III, nr. 691, p. 116;

Nr. Inv. 8952;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, Sp.6⁹.

⁹ Bolog 2017, p. 19.

37. Nominal: as;

Axa: 6; D: 27,8 mm; G: 13,18 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 140-144 p.Chr.;

Avers: **ANTONINVS AVG PIVS P P**

Capul lui Antoninus Pius, laureat, spre dreapta;

Revers: **TR POT COS III S C**, dedesubt;

Roma, cu coif, drapată, șade spre dreapta, își sprijină mâna dreaptă de cap și ține în mâna stângă sceptrul;

Catalog: RIC III, nr. 696, p. 117;

Nr. Inv. 8949;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Viilor, nr. 64, M2.

38. Nominal: as;

Axa: 12; D: 25,8 mm; G: 6,99 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 140-144 p.Chr.;

Avers: **ANTONINVS AVG PIVS P P**

Capul lui Antoninus Pius, laureat, spre dreapta;

Revers: **[tr pot cos iii s-c]**

Fortuna stă spre stânga, ține cârma în mâna dreaptă, pe un glob și cornul abundenței în mâna stângă;

Catalog: RIC III, nr. 700 a, p. 117;

Nr. Inv. 8950;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu, nr. 8, M9.

39. Nominal: as;

Axa: 6; D: 24,8 mm; G: 8,54 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 143-144 p.Chr.;

Avers: **[antoninvs avg] PIVS P P TR P COS [iii]**

Capul lui Antoninus Pius, laureat, spre dreapta;

Revers: **[imperator ii] S-C**

Spes stă spre stânga, ține ramura în mâna dreaptă și își ridică tivul robei cu mâna stângă;

Catalog: RIC III, nr. 730, p. 120;

Nr. Inv. 8951;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, Sp.6, M234¹⁰.

40. Nominal: as;

Axa: 6; D: 28,1 mm; G: 9,71 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 143-144 p.Chr.;

Avers: **ANTONINVS AVG PIVS [pp tr p cos iii]**

Capul lui Antoninus Pius, laureat, spre dreapta;

Revers: **[imperator ii]**

Victoria (?) zboară spre dreapta și ține trofeul în ambele mâini;

Catalog: RIC III, nr. 731b, p. 120;

Nr. Inv. 8953;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, Sp.1¹¹.

¹⁰ Bolog 2017, p. 19, 47.

¹¹ *Ibidem*, p. 18.

- 41.** Nominal: as;
 Axa: 6; D: 25,7 mm; G: 8,61 gr.;
 Monetărie: Roma;
 Datare: 143-144 p.Chr.;
 Avers: **[antoninvs avg pivs p p tr p iii]**
 Capul lui Antoninus Pius, laureat, spre dreapta;
 Revers: **[imperator ii] S-C**, dedesubt, **ANCIL[ia]**
 Două scuturi ovale, unul lângă altul;
 Catalog: RIC III, nr. 736 a, p. 120;
 Nr. Inv. 8946;
 Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Victor Hugo, nr. 19, M29.

- 42.** Nominal: as;
 Axa: 6; D: 25,8 mm; G: 7,87 gr.;
 Monetărie: Roma;
 Datare: 150-151 p.Chr.;
 Avers: **IMP CAES T AEL[hadr] ANTONINVS AVG PIVS PP**
 Capul lui Antoninus Pius, laureat, spre dreapta;
 Revers: **[tr pot xiiii cos iii s-c] S-C**, dedesubt, **[an]N[ona avg]**
 Annona șade spre stânga, ține spicele de grâu în mâna dreaptă și cornul
 abundenței în mâna stângă; în partea stângă, *modius*;
 Catalog: RIC III, nr. 880, p. 136;
 Nr. Inv. 8942;
 Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Victor Hugo, nr. 13, M2.

- 43.** Nominal: dupondius;
 Axa: 6; D: 25,8 mm; G: 8,72 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 155-156 p.Chr.;

Avers: **[antoninvs avg] PIVS PP IMP II**

Capul lui Antoninus Pius, radial, spre dreapta;

Revers: **TR PO[t] X[ix] COS III S-C;**

Pax stă spre stânga, ține ramura în mâna dreaptă și cornul abundenței în mâna stângă;

Catalog: RIC III, nr. 952, p. 144;

Nr. Inv. 8948;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Barbu Catargiu, nr. 10, M5.

44. Nominal: as;

Axa: 6; D: 25,3 mm; G: 11,34 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 155-156 p.Chr.;

Avers: **ANTONINVS AVG PIVS PP IMP II**

Capul lui Antoninus Pius, laureat, spre dreapta;

Revers: **[tr pot xix] COS III S-C**, dedesubt;

Annona șade spre dreapta, ține cornul abundenței în ambele mâini; la picioare, *modius*;

Catalog: RIC III, nr. 956, p. 144;

Nr. Inv. 8943;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu, nr. 9, M2.

45. Nominal: dupondius;

Axa: 12; D: 26,1 mm; G: 10,61 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 138-161 p.Chr.;

Avers: **ANTONINVS AVG [pivs pp imp ii]**

Capul lui Antoninus Pius, radial, spre dreapta;

Revers: **[tr pot xix cos iii] S-C**, dedesubt;

Annona șade spre dreapta, ținând cornul abundenței în ambele mâini; la picioare, *modius*;

Catalog: RIC III, nr. 956, p. 144;

Nr. Inv. 8955;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, Sp.6, M218¹².

46. Nominal: as;

Axa: 12; D: 24,4 mm; G: 9,06 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 155-156 p.Chr.;

Avers: **[antoninvs avg pivs pp] IMP II**

Capul lui Antoninus Pius, laureat, spre dreapta;

Revers: **[tr pot xix cos iii] S-C**

Providenția stă spre stânga, își îndreaptă mâna dreaptă spre un glob care se află la picioarele ei, și ține în mâna stângă sceptrul;

Catalog: RIC III, nr. 957, p. 144;

Nr. Inv. 8945;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, Sp.4¹³.

47. Nominal: as;

Axa: 6; D: 25,4 mm; G: 8,97 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 155-156 p.Chr.;

Avers: **[antoninvs] AVGPVS PP IMP [ii]**

Capul lui Antoninus Pius, laureat, spre dreapta;

Revers: **TR POT XIX COS III S-C**, într-o coroană de lauri;

Catalog: RIC III, nr. 958, p. 144;

Nr. Inv. 8944;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu, nr. 11, S.2, M15.

¹² Bolog 2017, p. 18, 45.

¹³ *Ibidem*, p. 18.

ANTONINVS PIVS: Faustina I (Diva)

48. Nominal: as;

Axa: 12; D: 24,4 mm; G: 11,55 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: după 141 p.Chr.;

Avers: **DIVA [favstina]**

Bustul Faustinei, drapat, spre dreapta, părul prins în coc în vârful capului;

Revers: **A[vgvsta] S-C**

Vesta stă spre stânga, ține în mâna dreaptă *palladium* și în mâna dreaptă sceptrul;

Catalog: RIC III, nr. 1179, p. 168;

Nr. Inv. 8959;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Barbu Catargiu, M42.

49. Nominal: as;

Axa: 6; D: 27,1 mm; G: 12,16 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: după 141 p.Chr.;

Avers: **DIVA [favstina]**

Bustul Faustinei, drapat, spre dreapta, părul prins în coc în vârful capului;

Revers: **CONSE - CRATIO S-C**

Vesta stă spre stânga, face libații cu *patra* în mâna dreaptă peste un altar aprins, în dreapta, și ține în mâna stângă torța;

Catalog: RIC III, nr. 1187, p. 168;

Nr. Inv. 8958;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu, nr. 15, S.1, M3.

50. Nominal: as;

Axa: 6; D: 25,2 mm; G: 10,36 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: după 141 p.Chr.;

Avers: **DIVA FAV - STINA**

Bustul Faustinei, drapat, spre dreapta, părul prins în coc în vârful capului;

Revers: **CONSE - CRATIO S-C**

Vesta stă spre stânga, face libații cu *patera* în mâna dreaptă peste un altar aprins, în dreapta, și ține în mâna stângă torța;

Catalog: RIC III, nr. 1187, p. 168;

Nr. Inv. 8957;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Victor Hugo, nr. 15, C1.

ANTONINVS PIVS: Faustina II (Augusta)

51. Nominal: as; moneda prezintă 3 perforații;

Axa: ?; D: 28 mm; G: 10,14 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: după 141 p.Chr.;

Avers:AVG ANTO.....

Bustul Faustinei II, drapat, spre dreapta, părul prins în coc în vârful capului;

Revers: **ilizibil**;

Nr. Inv. 8965;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Victor Hugo, nr. 19, M23.

MARCVS AVRELIVS

52. Nominal: as;

Axa: 5; D: 25,4 mm; G: 9,08 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 161-162 p.Chr.;

Avers: **IMP CAES M AVREL ANTONINVS AVG P M**

Capul lui Marcus Aurelius, laureat, spre dreapta;

Revers: **CONCORD [avgvsto]R TR P XVI S-C**, în exergă, **COS III**

Marcus Aurelius și Lucius Verus stau față în față și își strâng mâinile;

Catalog: RIC III, nr. 830, p. 279;

Nr. Inv. 8960;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Izvorului, S.2, M9.

53. Nominal: as;

Axa: 12; D: 26,8 mm; G: 11,56 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 161-162 p.Chr.;

Avers: **IMP CAES M AV[rel antoninvs avg p m]**

Capul lui Marcus Aurelius, laureat, spre dreapta;

Revers: **[concord avgvsto]R TR P XVI S-C**, în exergă, **[co]OS II[i]**

Marcus Aurelius și Lucius Verus stau față în față și își strâng mâinile;

Catalog: RIC III, nr. 830, p. 279;

Nr. Inv. 8961;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu, nr. 19, M2.

54. Nominal: as;

Axa: 1; D: 25,3 mm; G: 10,28 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 164-165 p.Chr.;

Avers: **[m antoninvs avg p m]**

Capul lui Marcus Aurelius, laureat, spre dreapta;

Revers: **[tr p xviii imp ii cos iii] S-C**

Victoria merge spre stânga, ține coroana în mâna dreaptă și ramura de palmier în mâna stângă;

Catalog: RIC III, nr. 884, p. 283;

Nr. Inv. 8969;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Barbu Catargiu, M11.

55. Nominal: sestert;

Axa: 12; D: 27,7 mm; G: 15,82 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 168 p.Chr.;

Avers: **[m antoninvs avg arm parth max]**

Capul lui Marcus Aurelius, laureat, spre dreapta;

Revers: **[tr pot xxii imp v cos iii] S-C**, în exergă, **[f]OR[t red]**

Fortuna șade spre stânga, ține cârma în mâna dreaptă și cornul abundenței în mâna stângă;

Catalog: RIC III, nr. 957, p. 289;

Nr. Inv. 8963;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, Sp.6¹⁴.

56. Nominal: sestert;

Axa: 12; D: 33 mm; G: 24,4 gr.;

Monetărie: Roma;

¹⁴ Bolog 2017, p. 19.

Datare: 171-172 p.Chr.;

Avers: **M ANTONINVS AVG TR P XXVI**

Capul lui Marcus Aurelius, laureat, spre dreapta;

Revers: **[imp vi cos]III S-C**

Roma șade spre stânga, ține pe Victoria în mâna dreaptă și sulita în mâna stângă; în spate, scut mare, decorat cu capul Meduzei;

Catalog: RIC III, nr. 1033, p. 295;

Nr. Inv. 8968;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Viilor, nr. 64, M6.

MARCVS AVRELIVS: Faustina II (Augusta)

57. Nominal: as;

Axa: 6; D: 27,4 mm; G: 11,12 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: după 179 p.Chr.;

Avers: **[favstina avg]VSTA**

Bustul Faustinei II, diademat, cu părul ondulat și prins în coc la spate, spre stânga;

Revers: **[salvti avgvstae]**

Salus șade spre stânga și hrănește cu mâna dreaptă șarpele, care este încolăcit în jurul altarului; cotul stâng este sprijinit de scaun;

Catalog: RIC III, nr. 1671, p. 347;

Nr. Inv. 8964;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Victor Hugo, nr. 31, M5.

58. Nominal: AE provincial;

Axa: 6; D: 22,5 mm; G: 9,11 gr.;

Monetărie: -

Datare: 161-175 p.Chr.;

Avers: **legendă ilizibilă;**

Bustul Faustinei II, diademat, cu părul ondulat și prins în coc la spate, spre stânga;

Revers: **ilizibil**;

Zeitatea stă spre stânga și hrănește cu mâna dreaptă șarpele care este încolăcit în jurul altarului(?);

Catalog: -

Nr. Inv. 8967;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, Sp.6, M209¹⁵.

59. Nominal: AE provincial;

Axa: ?; D: 20 mm; G: 5,05 gr.;

Monetărie: -

Datare: 161-175 p.Chr.;

Avers: **legendă ilizibilă**;

Bustul Faustinei II, diademat, cu părul ondulat și prins în coc la spate, spre stânga;

Revers: **ilizibil**;

Nr. Inv. 8966;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu, nr. 7, M10.

60. Nominal: as; (arsă);

Axa: ?; D: 25,1 mm; G: 8,53 gr.;

Monetărie: -

Datare: 161-175 p.Chr.;

Avers: **legendă ilizibilă**;

Bustul Faustinei II, diademat, cu părul ondulat și prins în coc la spate, spre dreapta;

Revers: **ilizibil**;

Nr. Inv. 8977;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu - canalizare.

¹⁵ Bolog 2017, p. 19, 44.

SEPTIMIUS SEVERVS

61. Nominal: sestert;

Axa: 12; D: 27,1 mm; G: 11,53 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 193 p.Chr.;

Avers: [**imp caes l sept sev pert avg**]

Capul lui Septimius Severus, laureat, spre dreapta;

Revers: [**leg xiiii gem m v**] S-C, în exergă, [**tr p cos**]

Vulturul legiunii între două stindarde;

Catalog: RIC IV/1, nr. 652, p. 180;

Nr. Inv. 8972;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu, nr. 7, M5.

62. Nominal: as;

Axa: 6; D: 25,2 mm; G: 9,14 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 195-196 p.Chr.;

Avers: [**l sept sev pert avg imp vii**]

Capul lui Septimius Severus, laureat, spre dreapta;

Revers: [**p m tr p iiii cos ii p p**] S-C

Mars, gol, stă cu o jumătate de corp, spre dreapta, ține sulița în mâna dreaptă și își sprijină mâna stângă pe scut care se află pe pământ;

Catalog: RIC IV/1, nr.716, p. 188;

Nr. Inv. 8971;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, Sp.1, M134¹⁶.

¹⁶ Bolog 2017, p. 18, 34.

SEPTIMIUS SEVERVS: Caracalla (Augustus)

63. Nominal: denar (ruptă, se mai păstrează jumătate din piesă);

Axa: 6; D: 18,8 mm; G: 1,70 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 210-213 p.Chr.;

Avers: **ANTONINVS PIVS [avg brit]**

Capul lui Caracalla, laureat, spre dreapta;

Revers: **LIBERALI[*tas avg viii*]**

Liberalitas stă spre stânga, ține *abacus* în mâna dreaptă și își sprijină brațul stâng pe cârmă;

Catalog: RIC IV/1, nr. 220, p. 243;

Nr. Inv. 8973;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Barbu Catargiu, C3.

64. Nominal: as;

Axa: 12; D: 25,3 mm; G: 10,80 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 215 p.Chr.;

Avers: **ANTONINVS PIVS AVG G[erm]**

Capul lui Caracalla, laureat, spre dreapta;

Revers: **[p]M TR P XVIII COS III PP S-C**

Aesculapius stă frontal, cu capul spre stânga; ține bagheta pe care e încolăcit șarpele; în partea dreaptă, jos, un glob;

Catalog: RIC IV/1, nr. 553a, p. 304;

Nr. Inv. 8974;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Izvorului, nr. 47, M7.

65. Nominal: AE 27 (provincial);

Axa: 12; D: 26,6 mm; G: 7,56 gr.;

Monetărie: Stobi, Macedonia;

Datare: 198-217 p.Chr.;

Avers: **[imp c m av]ANTONINVS[s]**

Capul lui Caracalla, laureat și cu cuirasă spre stânga;

Revers: **MVNI[c] –ST[oben]**

Nike merge spre stânga, ține coroana în mâna dreaptă și ramura peste umărul stâng;

Catalog: cf. Josifovski 343-6 var.¹⁷;

Nr. Inv. 8976;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, Sp.1, M44¹⁸.

ELAGABALVS: Iulia Maesa

66. Nominal: denar;

Axa: 12; D: 19,6 mm; G: 2,40 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 198-217 p.Chr.;

Avers: **IVLIA MAESA AVGV**

Bustul Iuliei Maesa, păr ondulat întors în sus la spate, drapată, spre dreapta;

Revers: **PIETA – S AVGV**

Pietas stă spre stânga, ține *patera* în mâna dreaptă, deasupra unui altar aprins și cutia cu tămâie în mâna stângă;

Catalog: RIC IV/2, nr. 263, p. 50;

Nr. Inv. 8978;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, Sp.4¹⁹.

ELAGABALVS: Iulia Soemias

¹⁷ <https://www.coinarchives.com/a/results.php?results=100&search=stobi>

¹⁸ Bolog 2017, p. 18, 25.

¹⁹ *Ibidem*, p. 18.

67. Nominal: as;

Axa: 6; D: 24,3 mm; G: 8,38 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 218-220 p.Chr.;

Avers: **IVLIA SOAEMIAS AVGVSTA**

Bustul Iuliei Soemias, păr ondulat întors în sus la spate, drapată, spre dreapta

Revers: **[venvs caelestis]**

Venus, cu diademă, drapată, stă spre stânga, ține mărul în mâna dreaptă extinsă și sceptru în mâna stângă; la picioare, un copil;

Catalog: RIC IV/2, nr. 408, p. 60, dar AVGVSTA în cazul acestei monede, față de AVG în catalog;

Nr. Inv. 8970;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu, nr. 11, S.1, M16.

ELAGABALVS (?)

68. Nominal: AE provincial;

Axa: 2; D: 23,1 mm; G: 5,97 gr.;

Monetărie: Nicaea, Bithynia;

Datare: 218-222 p.Chr.;

Avers: **..ANT....**

Bustul lui Elagabal (?), drapat și cu cuirasă, spre dreapta;

Revers: **NIK....ΩN**

Zeus șade spre stânga, ține *patera* în mâna dreaptă și sceptrul în mâna stângă;

Catalog: -

Nr. Inv. 8979;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Barbu Catargiu, M20.

SEVERVS ALEXANDER

69. Nominal: denar;

Axa: 12; D: 19,5 mm; G: 2,57 gr.;

Monetărie: Roma;

Datare: 230 p.Chr.;

Avers: **IMP SEV ALE - XAND AVG**

Capul lui Severus Alexander, laureat, spre dreapta;

Revers: **PM TR P VIII COS III PP**

Sol, radial, nud, cu excepția mantiei de peste umeri, stă cu capul spre stânga, cu mâna dreaptă ridicată și ține în mâna stângă globul;

Catalog: RIC IV/2, nr. 102, p. 78;

Nr. Inv. 8980;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Victor Hugo, nr. 19, M26.

70. Nominal: AE provincial;

Axa: 7; D: 19,8 mm; G: 3,57 gr.;

Monetărie: Nicaea, Bithynia;

Datare: 222-235 p.Chr.;

Avers: **M AVP CEVH AΛEΞANΔPOC AV**

Bustul lui Severus Alexander, laureat, drapat și cu cuirasă, spre dreapta;

Revers: **N-IK-AI-E**, sub, **ΩN**

Între și deasupra legendei, trei stindarde;

Catalog: cf. BMC 103²⁰;

Nr. Inv. 8981;

Loc de proveniență: str. Nicoale Crețulescu - canalizare, M31.

71. Nominal: AE provincial (diassarion);

Axa: 8; D: 21,6 mm; G: 4,65 gr.;

Monetărie: Nicaea, Bithynia;

Datare: 222-235 p.Chr.;

Avers: **M AVP CEVH AΛEΞANΔPOC AV**

Capul lui Severus Alexander, laureat, spre dreapta;

Revers: **[nik]AI-EΩN**

Cistă mistică, cu șarpele ieșind din ea;

Catalog: cf. RG II 592²¹;

²⁰ http://www.wildwinds.com/coins/ric/severus_alexander/i.html

Nr. Inv. 8982;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Barbu Catargiu, M38.

MAXIMINVS I THRAX

72. Nominal: AE provincial (*diassarion*);

Axa: 12; D: 22 mm; G: 4,93 gr.;

Monetărie: Nicaea, Bithynia;

Datare: 235-238 p.Chr.;

Avers: Γ IOY OYH MAXMEINOC AYT

Bustul lui Maximinus I, laureat, drapat spre dreapta;

Revers: [nikai]EΩN

Zeitatea stă frontal, cu capul spre stânga, în partea stângă, jos, o roată;

Catalog: -

Nr. Inv. 8983;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, Sp.1, M97²².

REVOLTA LUI BAR KOKHBA

73. Nominal: AE provincial;

Axa: 12; D: 22 mm; G: 4,93 gr.;

Monetărie: Judaea;

Datare: 132-135 p.Chr.;

Avers: Palmier cu șapte ramuri și două buchete de curmale;

Revers: Anul I al răscumpărării lui Israel; ciorchine de strugure și frunză de viță de vie;

Catalog: cf. Hendin 1378²³;

Nr. Inv. 8987;

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, Sp.6²⁴.

²¹<https://www.acsearch.info/search.html?term=severus+alexander+Nicaea&category=1&en=1&de=1&fr=1&it=1&es=1&ot=1&images=1&order=0¤cy=usd&company=>

²² Bolog 2017, p. 18, 30.

²³ <https://www.coinarchives.com/a/results.php?search=bar+kochba>

MONEDE NEIDENTIFICABILE

74. Nominal: as (arsă);
 Axa: 12; D: 26,7 mm; G: 5,62 gr.;
 Datare: sec. II-III p.Chr.;
 Avers: legendă uzată, cap laureat spre dreapta;
 Revers: legendă uzată, zeitate stă spre stânga;
 Nr. Inv. 8989;
 Loc de proveniență: Dealul Furcilor, Sp.6, M245²⁵.

75. Nominal: as (arsă);
 Axa: ?; D: 25,8 mm; G: 7,88 gr.;
 Datare: sec. II-III p.Chr.;
 Avers: legendă uzată, iconografie ilizibilă;
 Revers: legendă uzată, iconografie ilizibilă;
 Nr. Inv. 8985;
 Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Nicolae Crețulescu, nr. 7.

76. Nominal: as (arsă);
 Axa: ?; D: 24,3 mm; G: 7,48 gr.;
 Datare: sec. II-III p.Chr.;
 Avers: legendă uzată, cap spre dreapta;
 Revers: legendă uzată, iconografie ilizibilă;
 Nr. Inv. 8988;

²⁴ Bolog 2017, p. 18.

²⁵ *Ibidem*, p. 18, 49.

Loc de proveniență: Dealul Furcilor, Sp.1, C7²⁶.

77. Nominal: AE provincial; moneda prezintă 3 perforații;
 Axa: 6; D: 27,4 mm; G: 10,12 gr.;
 Monetărie: Histria (?)
 Datare: 132-135 p.Chr.;
 Avers: Capul lui Hermes (?) cu pălărie (*petasus*), spre dreapta; contramarcă cu caduceu;
 Revers: Vultur în zbor spre dreapta, ținând în gheare delfinul;
 Catalog: -
 Nr. Inv. 8984;
 Loc de proveniență: Dealul Furcilor, str. Barbu Catargiu, nr. 10.

Concluzii.

Catalogul cuprinde 77 de piese monetare descoperite între anii 2008-2016, iar ca și context acestea s-au găsit în:

A) Morminte de incinerare, 32 monede (singure în 8 cazuri) asociate în inventar cu:

- ceramică: 8 cazuri;
- piese din fier: 2 cazuri;
- piese de bronz: 1 caz;
- ceramică și piese din fier: 2 cazuri;
- ceramică și opaiț: 3 cazuri;
- piese de bronz și fier: 1 caz;
- ceramică, opaiț și piese de bronz: 1 caz;
- ceramică, opaiț și piese din fier: 1 caz;
- ceramică, piese din fier și piese de bronz: 1 caz;
- ceramică, opaiț, piese din fier și piese din sticlă: 1 caz;
- ceramică, opaiț, piese din fier și piese de bronz: 2 cazuri;
- opaiț, piese din fier, piese de bronz, piese din sticlă și fragment de scoică: 1caz;

B) Morminte de inhumație, 30 monede (singure în 12 cazuri) asociate în inventar cu:

- opaiț: 1 caz;

²⁶ Bolog 2017, p. 18, 120.

- piese de bronz: 2 cazuri;
- piese din fier: 1 caz;
- ceramică: 5 cazuri;
- piese din sticlă: 1 caz;
- ceramică și piese din fier: 3 cazuri;
- piese de bronz și piese din sticlă: 1 caz;
- ceramică, piese din fier și piese de bronz: 1 caz;
- ceramică, opaiț și piese din sticlă: 1 caz;
- ceramică, opaiț și piese din fier: 1 caz;
- ceramică, piese de bronz și piese din sticlă: 1 caz;

C) Alte complexe, 5 monede.

D) Strat, 10 monede.

Cea mai timpurie monedă este emisă în timpul lui Augustus: Volusulus Valerius Mesalla (anul 6 a.Chr.), și cea mai recentă de la Maximinus I Thrax (anii 235-238 p.Chr.).

După tipul monedelor avem descoperite:

- 1) DENAR - 4;**
- 2) SESTERT - 3;**
- 3) AS - 56;**
- 4) DUPONDIUS - 4;**
- 5) AE PROVINCIAL - 10.**

După emitenți și nominal, monedele descoperite în cercetările arheologice de salvare efectuate între anii 2013-2016 (și anul 2008, respectiv piesele monetare recuperate ulterior de la laboratorul de restaurare-conservare) sunt: 3 ași emiși în timpul dinastiei Iulio-Claudiană, dintre care o monedă de la Augustus: Volusulus Valerius Mesalla și două neidentificabile; un as emis de Vespasian, 6 monede de la Domițian, dintre care 5 ași și un dupondius; 6 piese monetare emise în timpul lui Traian, dintre care un denar, 4 ași și un dupondius; 15 monede de la Hadrian, respectiv 14 ași și un AE provincial; 15 piese monetare emise în timpul lui Antoninus Pius, dintre care 13 ași și doi dupondii; trei ași de la Antoninus Pius: Faustina I (Diva); un as de la Antoninus Pius: Faustina II (Augusta); 5 monede emise de Marcus Aurelius, respectiv 2 sesterti și 3 ași; 4 piese monetare de la Marcus Aurelius: Faustina II (Augusta), dintre care 2 ași și 2 AE provinciale; două monede de la Septimius Severus, respectiv un sestert și un as; 3 piese emise de Septimius Severus: Caracalla (Augustus), dintre care un denar, un as și un AE provincial; un AE provincial de la Elagabal?; un denar emis de Elagabal: Iulia Maesa (Augusta); un as de la Elagabal: Iulia Soemias (Augusta); 3 monede de la Severus Alexander, dintre

care un denar și 2 AE provinciale; un AE provincial emis în timpul lui Maximinus I Thrax; un AE provincial de tipul *BAR KOKHBA REVOLT* și 4 monede neidentificabile, dintre care 3 ași și un AE provincial.

În final, considerăm că cele 77 piese numismatice prezentate în acest studiu îmbogățesc seria descoperirilor monetare din necropola romană de la Apulum, Dealul Furcilor - Podei și, în același timp, completează cu noi date referitoare la circulația monetară de la Apulum, informații care se adaugă celorlalte emisiuni monetare care provin din diferite puncte ale acestui important centru urban al Daciei romane.

**A NEW SERIES OF MONETARY EMISSIONS DISCOVERED
FOLLOWING RESCUE ARCHAEOLOGICAL RESEARCHES IN THE ROMAN
NECROPOLIS FROM “DEALUL FURCILOR-PODEI” (2008-2016)**

ABSTRACT

Carried out between 2013 and 2016 (also in 2008, namely the monetary pieces subsequently retrieved from the restoration-conservation laboratory), at different time intervals, the archaeological excavations for removal of archaeological findings from some sites from Alba Iulia - Dealul Furcilor, “Podei” spot contributed to the enrichment of the collection of the museum from Alba Iulia with numerous and varied pieces of ceramics, bone, iron, glass, silver, bronze, artefacts: hairpins and sewing needles, whole/to be restored ceramic vessels, lamps, jewels and clothing accessories.

Following archaeological researches for archaeological discharge from these sites, a series of inhumation and cremation tombs were discovered, with a rich and varied inventory. Besides different pieces, 77 coins were also unearthed, with issuers from Augustus to Maximus I Thrax.

Bibliografie:

- Bolog 2017 - A. C. Bolog, *Necropola romană de la Apulum, Dealul Furcilor-„Podei”(campaniile 2008-2012)*, Cluj-Napoca, 2017.
- RIC I 1972 - H. Mattingly, E. Sydenham, *The Imperial Coinage*, I, *Augustus to Vitellius*, London, 1984: Spink&Son.
- RIC II 1972 - H. Mattingly, E. Sydenham, *The Imperial Coinage*, II, *Vespasian to Hadrian*, London, 1972: Spink&Son.
- RIC III 1972 - H. Mattingly, E. Sydenham, *The Imperial Coinage*, III, *Antoninus Pius to Commodus*, London, 1972: Spink&Son.
- RIC IV.1 1936 - H. Mattingly, E. Sydenham, *The Imperial Coinage*, IV.1, *Pertinax to Geta*, London, 1936: Spink&Son.
- RIC IV.2 1938 - H. Mattingly, E. Sydenham, C. H. V. Sutherland, *The Imperial Coinage*, IV.2, *Macrinus to Pupienus*, London, 1938: Spink&Son.

Webografie:

<https://www.coinarchives.com/a/results.php?results=100&search=rosenberg>

<https://www.coinarchives.com/a/results.php?results=100&search=stobi>

https://www.wildwinds.com/coins/ric/severus_alexander/i.html

<https://www.acsearch.info/search.html?term=severus+alexander+Nicaea&category=1&en=1&de=1&fr=1&it=1&es=1&ot=1&images=1&order=0¤cy=usd&company=>

<https://www.coinarchives.com/a/results.php?search=bar+kochba>